

بدهی‌های دولت؛ چاه‌های عمیقی که پر نمی‌شود

● شهناز دیواندری ●

روزنامه‌نگار

دولت یازدهم در حالی با میدان گذاشت که وضعیت بدهی‌های دولت اوضاع وخیمی را با خود یدک می‌کشید. از تیر ۲۰۰ هزار میلیارد تومانی دولت دهم لقب بدهکارترین دولت تاریخ انقلاب را به این دولت اختصاص داد. این از تیر ۲۰۰ هزار میلیارد ری، دولت یازدهم را نیز به داشتن چنین لقبی مزمین کرد به طوری که گفته شده این بدهی تا پایان دی‌ماه سال ۹۵ به ۷۰۰ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است. اما حسن روحانی در حالی ریاست دولت دوازدهم را به عهده گرفت که سعی دارد این بدهی کلان را پرداخت کند و در این راستا لایحه بودجه سال ۹۷ را به گونه‌ای متفاوت و با موضوعات جدید نسبت به سال‌های پیشین، در آذرماه سال جاری به مجلس ارائه داد. این لایحه در حالی به مجلس پیشنهاد شد که موضوعات و حتی اقسام مختلف مردم قرار گرفت. در این بین اعضای اتاق بازرگانی صنعت و معدن و کشاورزی تهران نیز به بررسی و نقد موضوعات این لایحه پرداختند. یکی از موضوعاتی که در این بین در نقد لایحه بودجه سال آتی توسط اعضای اتاق بازرگانی تهران بسیار به چشم می‌خورد، موضوع بدهی سنگین دولت دوازدهم بود. اعضای اتاق بازرگانی با اشاره به اینکه دولت در لایحه بودجه سال آتی به دنبال جبران کسری بودجه است به کسر کردن بودجه برخی حوزه‌ها از جمله عمران اعتراض داشتند.

کدام رقم صحت دارد؟

جنگ بر سر صحت رقم بدهی دولت یازدهم در حالی راه افتاد که وزارت اقتصاد و دارایی یک سال بعد از سال ۹۲ اعلام کرد که با ارائه اسناد و مدارک اعلام می‌کند، رقم بدهی دولت به ۲۸۰ هزار میلیارد تومان می‌رسد که این بدهی شرکت‌های دولتی را نیز در برمی‌گیرد. بر این اساس طبق جدیدترین آمار اعلام شده، بدهی دولت تا آخر سال ۹۵ به میزان ۵۰۰ هزار میلیارد تومان بالا رفته است. طبق اسناد و مدارک ۲۴۰ هزار میلیارد تومان از این مبلغ، مربوط به بدهی شرکت‌های دولتی بوده است. مطالب عنوان شده در حالی مورد توجه قرار می‌گیرد که با فلاش پکی به گذشته می‌توان به اظهارات حسن روحانی رئیس‌جمهور دولت وقت اشاره کرد.

او در گزارشی ۱۰۰ روزه عملکرد خود، مورخ ششم آذرماه ۹۲ در راستای بدهی‌های دولت گفت: «بدهی دولت به سیستیم بانکی در روزی که ما دولت را در مرداد تحویل گرفتیم، بیش از ۷۴ هزار میلیارد تومان بوده است. بدهی دولت به صندوق تامین اجتماعی و صندوق بازنشستگی ۶۰ هزار میلیارد تومان بوده است. آمار و ارقامی که بخش‌های مختلف دولت به من داده، بدهی دولت به پیمانکاران و بخش‌های مختلف و بخش خصوصی، حدود ۵۵ هزار میلیارد تومان است، یعنی شما همین سه رقم را کنار هم قرار دهید، ۷۴ هزار و ۵۵ هزار میلیارد تومان رقم دیگری هم هست، بدهی صندوق‌های بازنشستگی نیروهای مسلح، رقم‌های عجیب و غریبی گزارش دادند که خودشان بعدا برای مردم توضیح می‌دهند، رقم خیلی بالاتر از ۲۰۰ هزار میلیارد تومان است».

مدعیان به میدان آمدند

محمد احمدی نژاد، رئیس‌جمهور اسبق دولت نهم و دهم در ۲۱ اسفند ۹۵ با اعلام بیانیه‌ای سعی بر اثبات افزایش بدهی دولت یازدهم به بانک مرکزی داشت. بر این اساس او اعلام کرد که دولت روحانی ۱۵ برابر بیشتر از دوران ریاست جمهوری او به بانک مرکزی بدهکار شده است. احمدی نژاد با گزارشی

از بانک مرکزی عنوان کرد، خالص بدهی دولت به بانک مرکزی در مرداد ۹۲ رقم ۱۵۰۰ میلیارد تومان را به خود اختصاص داده در حالی که این رقم در پایان آذرماه ۹۵ به میزان ۲۳ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان افزایش داشته است. در میان چالش‌هایی که بر سر رقم بدهی دولت به بانک مرکزی به وجود آمد قرارگاه خاتم، شهرداری تهران، پیمانکاران خصوصی وزارت نیرو، راه و شهرسازی و نفت، وزارت بهداشت، تامین اجتماعی و صندوق‌های بازنشستگی نیز مدعی هستند که دولت به آنها بدهکار است.

با اعلام اعداد و ارقام نه‌چندان معتبر بدهی‌های دولت، صدای مدعیانی که ادعا داشتند دولت به آنها بدهکار است در آمد. در این میان قرارگاه خاتم ادعا دارد دولت ۲۳ هزار میلیارد تومان بابت اجرای ۲۵۰۰ پروژه عمرانی شامل نفت، گاز، نیروگاه‌ها، بندر، آب، سازه‌های فراساحلی و ساحلی به این نهاد بدهکار است. اما شهرداری تهران نیز مدعی است که ۱۰ هزار میلیارد تومان دولت به آنها بدهی دارد. پیمانکاران خصوصی نیز ادعا دارند ۵۵ هزار میلیارد تومان از دولت طلب دارند و وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، وزارت نیرو و نفت از بدهکارترین وزارتخانه‌ها به پیمانکاران هستند.

بر این اساس وزیر نیرو در اسفند سال گذشته اعلام کرد که به پیمانکاران حوزه برق ۲۴ هزار میلیارد تومان بدهکار هستند. همچنین مدیر عامل شرکت ملی نفت نیز در اردیبهشت‌ماه سال جاری گفت، ۱۶۲ هزار میلیارد تومان این شرکت بدهی دارد. اما در این بین بانک مرکزی هم مدعی است آخرین وضعیت بدهی دولت به سیستیم بانکی ۲۲۰ هزار میلیارد تومان شده است. در میان انبوه بدهی‌های دولت، وزارت بهداشت نیز می‌گوید در راستای اجرای طرح تحول سلامت ۲۰ هزار میلیارد تومان بدهکار است. همچنین مسئولان سازمان تامین اجتماعی بدهی دولت به این سازمان را ۱۵۰ هزار میلیارد تومان اعلام کرده‌اند.

دولت به شدت بدهکار است

در راستای موضوع بدهی‌های دولت، احمد پورفلاح، مشاور عالی رئیس‌اتاق ایران در گفت‌وگو

با «جامعه فردا» می‌گوید از حدود ۱۰ سال پیش که رساله تحریم‌ها سنگین شد، درآمد دولت به تدریج کاهش یافت اما این مقوله در حالی اتفاق افتاد که هزینه‌های دولت همچنان پابرجا بود. در این بین نسل توفنده جوان نیز به دلیل توسعه دانشگاه‌ها به طور مداوم وارد بازار کار می‌شدند و میزان تقاضا برای اشتغال بیشتر از توان عرضه بود. برای اساس اتفاقاتی افتاد که تراز تجاری دولت به تدریج منفی تر شد. برای مثال باز توزیع یارانه‌ها یکی از مواردی بود که به شدت به منفی شدن تراز تجاری دامن زد.

او ادامه می‌دهد: درست است که می‌گویند ۱۱۰ هزار میلیارد از ناحیه رفح سوسید انرژی برای دولت در آمد ایجاد شد، اما انتظار نمی‌رفت که حدود یک سوم این درآمد نیز به صورت نقدی توزیع شود. این عامل باعث شد دولتی که سال‌ها پیش با کسری بودجه مواجه بود، بازم به این کسری دامن بزند. البته در این بین نیز برخی از برنامه‌هایی که دولت برای پایین آمدن هزینه‌ها در نظر گرفته بود، اجرایی نشد. برای نمونه بحث کوچک کردن دولت عملاً محقق نشد و در این راستا برخلاف تصور، دولت بزرگ تر نیز شد.

پورفلاح تصریح می‌کند: دولتی‌هایی گویند شرایط کسب و کار و بخش خصوصی برای جذب نیرو

آماده نیست که بر پایه این اصل برای جلوگیری از بحران‌های اجتماعی، دولت از کوچک تر شدن صرف‌نظر کرد. زیرا امروزه هزینه‌بنگاه‌های دولتی و شرکت‌های خصوصی بسیار بالا رفته است و بسیاری از آنها سودآور نیستند که هیچ، بلکه باری روی دوش دولت شده‌اند. اما اصل ۴۴ نیز انطور که باید پیش‌ترفت و در حال حاضر با کندی روند فعالیت بنگاه‌های خصوصی مواجه هستیم که روی دست دولت مانده‌اند.

مشاور عالی رئیس اتاق ایران ادامه می‌دهد: باید به این نکته نیز اشاره کنم که بحث واقعی‌سازی قیمت‌های حامل‌های انرژی نیز به دلیل بازتاب منفی ابعاد اجتماعی آن نتوانست به قیمت‌های بین‌المللی بالانس شود و هزینه‌های آن، سرچایش به قوه خود باقی است.

پورفلاح یادآور شد: بعد از تحریم در بدنه اقتصاد امیدوار بودیم که بتوان بازارهای از دست رفته را مجدد پیدا کرد و منابع بلوکه شده را برگرداند. اما این روند نیز طبق انتظار و با کیفیت و سرعت لازم انجام نشد. وقتی رئیس مجلس شورای اسلامی صراحتاً بنگاه‌ها شد تا از ایجاد ناهنجاری اجتماعی جلوگیری کند که درآمدهای دولت ۳۰۰ هزار میلیارد است اما بودجه رقمی بیش از دو برابر این رقم را نیاز دارد نگرانی در این راستا بیشتر می‌شود.

او می‌گوید: نمی‌توان متنگر این قضیه شد که دولت

ردیف	بدهی‌های دولت دهم	بدهی‌های دولت یازدهم
۱	بدهی دولت به بانک مرکزی در پایان دولت دهم؛ ۱۸۲۵۸ میلیارد تومان بدهی دولت به بانک‌ها در پایان کار دولت دهم؛ ۷۲۱۸۲۶ میلیارد تومان	بدهی دولت به بانک مرکزی در دولت یازدهم؛ ۲۲۰ هزار میلیارد تومان
۲	بدهی دولت به تامین اجتماعی در پایان دولت دهم؛ ۶۰ هزار میلیارد تومان	بدهی دولت به تامین اجتماعی در دولت یازدهم؛ ۱۵۰ هزار میلیارد تومان
۳	بدهی دولت به پیمانکاران بخش خصوصی در پایان دولت دهم؛ ۹۴ هزار میلیارد تومان	بدهی دولت به پیمانکاران بخش خصوصی در دولت یازدهم؛ ۱۶۲ هزار میلیارد تومان - سیاه ۲۳ هزار میلیارد تومان - شهرداری تهران ۱۰ هزار میلیارد تومان - وزارت بهداشت ۲۰ هزار میلیارد تومان پیمانکاران بخش خصوصی ۵۵ هزار میلیارد تومان

● لازم به ذکر است که ارقام اعلام شده در دولت یازدهم هنوز به میزان دقیق اعلام نشده است.

بازار

روز گذشته در بازار آزاد دلار کاهشی و طلا افزایشی شد

است؛ به‌گونه‌ای که هر گرم طلای ۱۸ عیار ۱۲۹ هزار و ۸۶۲ تومان، هر مثقال طلا ۵۶۲ هزار و ۵۰۰ تومان و هر اونس طلا برای معاملات در بازار جهانی نیز ۱۲۷۸ دلار دادوستد شد.

هیچ ارز دولتی ارزان نشد

بانک مرکزی برای روز گذشته قیمت هیچ ارزی را کاهش نداد و همین امر موجب شد که ارزهای عمدتاً گران‌د، شتاب افزایشی قرار بگیرند.

براین اساس در مرکز مبادلات ارزی قیمت ۳۷ ارز گران

نوع طلا	قیمت	تفاوت قیمت نسبت به روز گذشته
هر گرم طلای ۱۸ عیار	۱۲۹ هزار و ۸۶۲ تومان	۲۰۸ تومان افزایش
مثقال طلا	۵۶۲ هزار و ۵۰۰ تومان	۹۰۰ تومان افزایش
اونس طلا در بازار جهانی	۱۲۷۸ دلار	۳ دلار افزایش
نوع سکه	قیمت	تفاوت قیمت نسبت به روز گذشته
سکه تمام طرح جدید	یک میلیون و ۳۹۷ هزار تومان	۲۰۰۰ تومان افزایش
نیم سکه	۶۸۵ هزار تومان	۱۰۰۰ تومان افزایش
ربع سکه	۴۰۳ هزار تومان	۳۳۰۰ تومان افزایش
سکه گرمی	۲۶۷ هزار تومان	۶۰۰ تومان افزایش
نوع ارز	قیمت	تفاوت قیمت نسبت به روز گذشته
دلار آمریکا	۴۱۷۹ تومان	۱۵ تومان کاهش
یورو	۵۰۳۰ تومان	۲ تومان افزایش
پوند انگلستان	۵۷۲۴ تومان	یک تومان کاهش
لیبر ترکیه	۱۱۲۲ تومان	بدون تغییر
یوان چین	۶۵۶ تومان	بدون تغییر
درهم امارات	۱۱۵۶ تومان	۳ تومان کاهش

محورش

چهارشنبه ۱۳۹۶

اقتصاد
فردا
economic@Jameefarda.com

مچا فردا

۰ | ۱۱ | ۰

چپ

رئیس اتحادیه صادرکنندگان چاپ: ۴ ماه و ۲ نوسان قیمتی کاغذ

ایستنا: رئیس اتحادیه صادرکنندگان چاپ با بیان اینکه از چهار ماه قبل تاکنون کاغذ با دو نوسان قیمتی روبه‌رو بوده است، اعلام کرد: به دلیل مشخص نبودن سرنوشت حقوق و عوارض گمرکی کاغذ و نیز مسائل مربوط به ارز مبادله‌ای نمی‌توان قیمت این محصول را در زمان فعلی پیش‌بینی کرد.

بنا به وعده‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت مبنی بر تخصیص ارز مبادله‌ای و نیز تلاش در راستای جلوگیری از اشفتگی بازار این محصول، اظهار کرد: قیمت هر بند کاغذ حدود چهار ماه قبل چیزی حدود ۷۰ تومان بود که به یکباره به ۱۱۵ تومان پس از آن افزایش یافت و سپس از وعده‌های اخیر داده شده توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت تا حدود ۹۲ تومان به‌زای هر بند کاهش یافت. وی با اشاره به اینکه کاغذ جزو کالاهای استراتژیک به‌شمار می‌رود و افزایش قیمت آن تعالی برای مصرف‌کننده و نیز بخش صادرات کشور دارد، خاطر نشان کرد: پس از افزایش قیمت ارز نیز به یکباره اعلام شد که ارز مبادله‌ای برای کاغذ تلقی نمی‌گردد و قرار است افزایش حقوق و عوارض گمرکی اعمال شود. همین مسئله موجب شکل‌گیری حباب در بازار کاغذ شد و همچنان زرمزه افزایش ۱۰ درصدی حقوق و عوارض گمرکی کاغذ وجود دارد.

وی در پاسخ به اینکه برخی عنوان می‌کنند در بازار کاغذ مافیا موجب افزایش قیمت شده است، اظهار کرد: چنین مسائلی صحت ندارد؛ مافیا شرایط اقتصادی است. چرایی یک‌سال گذشته قیمت کاغذ نوسان داشته است؟ برخی تاجر کاغذ را از مبادی رسمی وارد کرده‌اند و می‌خواهند منافع خود را تامین کنند، اما متأسفانه با افزایش قیمت ارز و کاهش ارزش پولی ما متحمل ضرر می‌شوند به همین دلیل تصمیم گرفتند در فروش خود تعمل کنند تا بازار با ثبات روبه‌رو شود.

عابدین با اشاره به اینکه گمانکام اطلاع نداریم چه سرنوشتی در انتظار قیمت کاغذ خواهد بود، گفت: خوشبختانه پیس از وعده‌های داده شده بخشی از نگرانی‌ها کاهش یافته، اما هنوز نمی‌دانیم حقوق و عوارض گمرکی کاغذ چه میزان افزایش خواهد یافت. به‌طور حتم از مسئولان تقاضا داریم بدون مشورت با تشکل‌ها تصمیم‌گیری نکنند تا دچار چالش بیشتر در این بخش نشویم.

دلایل مخالفت سازمان راهداری با اسنپ بین شهری

ایستنا: رئیس سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای دلایل خود را برای مخالفت با حضور اسنپ در جاده‌ها تشریح کرد. داود کسناوریزان اعلام کرد: هر چند هر دو سامانه اسنپ و تیسبی بر نامه خاصی برای حضور در جاده‌ها و سفرهای بین شهری ندارند، اما سازمان راهداری با مخالفت خود را با این موضوع به‌طور رسمی به آنها اعلام کرده و این مخالفت چند دلیل عمده دارد.

وی توضیح داد: باید سیاست‌ها و نگاه کلان کشور به سمت توسعه حمل و نقل عمومی حرکت کند. ظرفیتی که در یک اتوبوس برای جابه‌جایی مسافران وجود دارد، نیاز به ۱۲ خودرو شخصی دارد و این یعنی ما باید یک خودرو را حذف کرده و تعداد زیادی خودرو دیگر وارد جاده کنیم.

کسناوریزان بیان کرد: از سوی دیگر یک اتوبوس در هر ۱۰۰ کیلومتر به‌طور میانگین ۳۰ لیتر سوخت مصرف می‌کند، در شرایطی که این تعداد خودروی شخصی ۱۰۰ لیتر بنزین مصرف می‌کنند و این تفاوت به خوبی نشان می‌دهد صرفه‌ما محوریت حمل‌ونقل عمومی است.

رئیس سازمان راهداری با اشاره به لزوم نظارت دقیق بر ارائه‌ده‌های حمل‌ونقل عمومی اظهار کرد: از یکسو تمامی این خودروها باید پلاک «ع» داشته باشند و از نظر کیفی تایید شوند؛ از سوی دیگر راننده‌ها نیز باید تحت نظارت باشند و گزینش خودروه‌ها باید تحت نظارت باشند و راننده خودروهای اینترنتی زیر پوشش چنین نظارتی نیستند.

نگاه

روایت مشاور نوبخت از ابهامات رفع فقر مطلق ۴۰ میلیون ایرانی

مشاور رئیس سازمان برنامه و بودجه با بیان اینکه هنوز ابهاماتی در خصوص روش‌های رفع فقر میان دولت و مجلس وجود دارد، گفت: در صورتی که از سال اول، اصلاحات حضور اسنپ در جاده‌ها تشریح کرد.

داود کسناوریزان اعلام کرد: هر چند هر دو سامانه اسنپ و تیسبی بر نامه خاصی برای حضور در جاده‌ها و سفرهای بین شهری ندارند، اما سازمان راهداری با مخالفت خود را با این موضوع به‌طور رسمی به آنها اعلام کرده و این مخالفت چند دلیل عمده دارد. وی توضیح داد: باید سیاست‌ها و نگاه کلان کشور به سمت توسعه حمل و نقل عمومی حرکت کند. ظرفیتی که در یک اتوبوس برای جابه‌جایی مسافران وجود دارد، نیاز به ۱۲ خودرو شخصی دارد و این یعنی ما باید یک خودرو را حذف کرده و تعداد زیادی خودرو دیگر وارد جاده کنیم.

کسناوریزان بیان کرد: از سوی دیگر یک اتوبوس در هر ۱۰۰ کیلومتر به‌طور میانگین ۳۰ لیتر سوخت مصرف می‌کند، در شرایطی که این تعداد خودروی شخصی ۱۰۰ لیتر بنزین مصرف می‌کنند و این تفاوت به خوبی نشان می‌دهد صرفه‌ما محوریت حمل‌ونقل عمومی است.

رئیس سازمان راهداری با اشاره به لزوم نظارت دقیق بر ارائه‌ده‌های حمل‌ونقل عمومی اظهار کرد: از یکسو تمامی این خودروها باید پلاک «ع» داشته باشند و از نظر کیفی تایید شوند؛ از سوی دیگر راننده‌ها نیز باید تحت نظارت باشند و گزینش خودروه‌ها باید تحت نظارت باشند و راننده خودروهای اینترنتی زیر پوشش چنین نظارتی نیستند.

مشاور رئیس سازمان برنامه و بودجه با بیان اینکه هنوز ابهاماتی در خصوص روش‌های رفع فقر میان دولت و مجلس وجود دارد، گفت: در صورتی که از سال اول، اصلاحات حضور اسنپ در جاده‌ها تشریح کرد.

داود کسناوریزان اعلام کرد: هر چند هر دو سامانه اسنپ و تیسبی بر نامه خاصی برای حضور در جاده‌ها و سفرهای بین شهری ندارند، اما سازمان راهداری با مخالفت خود را با این موضوع به‌طور رسمی به آنها اعلام کرده و این مخالفت چند دلیل عمده دارد.

وی توضیح داد: باید سیاست‌ها و نگاه کلان کشور به سمت توسعه حمل و نقل عمومی حرکت کند. ظرفیتی که در یک اتوبوس برای جابه‌جایی مسافران وجود دارد، نیاز به ۱۲ خودرو شخصی دارد و این یعنی ما باید یک خودرو را حذف کرده و تعداد زیادی خودرو دیگر وارد جاده کنیم.